

Is there a Relationship between Ethics and Law?

Mohammad Ali Emamhadi

Department of Forensic Medicine and Toxicology, School of Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
*Correspondence should be addressed to Mr. Mohammad Ali Emamhadi; Email: emamhm@sbmu.ac.ir

Article Info

Received: Feb 17, 2020

Received in revised form:

Feb 29, 2020

Accepted: Mar 10, 2020

Available Online: Mar 20, 2020

Keywords:

Ethics

Islam

Law

 <https://doi.org/10.22037/jrrh.v6i1.29073>

Human being, based on his/her creation, has certain individual and social characteristics. To live a comfortable and stress-free life with growth and efflorescence requires exact planning. In this respect, law and ethics have a particular importance in developing such a system.

Ethics are considered as a set of principles that are the prerequisite for benefaction and achieving perfection. Using them, the criterion for goodness and badness can be adopted. Imam Ali (pbuh) considers perfect knowledge as the ability to distinguish between right and wrong and, in the next step, as practicing acceptable behavior and fighting against undesirable behavior (1). The important point in this regard is that moral judgment is only made on actions that are willful. On the other hand, law has been defined as a set of regulatory principles dominant in individuals' relationships in a particular society.

Based on these definitions and from a general perspective, it seems that ethics and law are complementary without any problem or contradiction and facilitate and guide the development of human life. However, the fact of the matter is that despite the unity between law and ethics, there are certain distinctions between these two. Scholars in both areas (i.e., ethics and law) have shown that law and ethics include certain norms with the same content and prohibit any harm to others. Norms that prohibit causing a loss or harm to others and regulate the relationship between ownership and distribution of resources. There is also a principle in the Islamic law according to which harming and hurting others is prohibited in Islam (2). Therefore, when sometimes ethics confirm illegality of a commitment, law fulfils or avoids fulfillment of that contractual commitment. Accordingly, the laws that are related to medical malpractices reflect the effect of professional behavior on the criminal law. In other words, lack of commitment to an ethical principle, i.e. 'not harming others', leads to punishment of the guilty physician and the obligation to pay diyat (blood money) to the person who is hurt (3, 4).

On the other hand, ethics and law are different in some respects. The origin of ethics is religion, individual or social conscience or wisdom, but law originates from the will of those who rule over people in the name of God and nation and, sometimes, in their own name (5).

Based on what was mentioned about ethics and law, it can be stated that meeting individuals' needs in the society in the framework of presenting health and medical services is both an ethical and human issue and in this Islamic sources, satisfying others' needs is considered as godliness (6). On the other hand, individuals' use of health and medical services can be considered as a social right that people in the community need to be equally provided with.

Please cite this article as: Emamhadi MA. Is there a Relationship between Ethics and Law?. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2020;6(1):1-4. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v6i1.29073>

هل هناك علاقة بين الاخلاق والحقوق

محمدعلي امام هادي id

قسم الطب الشرعي والسموم، كلية الطب، جامعة شهيد بحشتي للعلوم الطبية، طهران، إيران.

المراسلات الموجهة إلى السيد محمدعلي امام هادي؛ البريد الإلكتروني: emamh@sbmu.ac.ir

معلومات المادة

الوصول: ٢٢ جمادى الثاني ١٤٤١

وصول النص النهائي: ٥ رجب ١٤٤١

القبول: ١٥ رجب ١٤٤١

النشر الإلكتروني: ٢٥ رجب ١٤٤١

الكلمات الرئيسية:

الأخلاق

الإسلام

الحقوق

إن للإنسان خصائص فردية واجتماعية معينة بناءً على خلقه. تتطلب الحياة الهادئة دون التوتر والمصطحية بالنمو والازدهار تخطيطاً منتظماً. ومن هذا المنطلق، بإمكان الحقوق والأخلاق أن تكون لهما أهمية خاصة كمصادر لتوفير هذا النظام الخاص.

تعتبر الأخلاق مجموعة من القواعد اللازمة للإحسان والوصول إلى الكمال، والتي يمكن من خلالها تحقيق معايير تمييز بين الجيد والسيئ. يقول الإمام علي عليه السلام: "رأس العلم التمييز بين الأخلاق وإظهار محمودها وقمع مذمومها" (١). النقطة المهمة هي أن الحكم الأخلاقي لا ينطبق إلا على الأفعال التي صدرت عن إرادة الإنسان. من ناحية أخرى، تم تعريف الحقوق على أنها مجموعة القواعد التي تنظم وتحكم علاقات الأفراد في مجتمع معين.

وفقاً لهذه التعاريف وبنظرة عامة، يبدو أن الاخلاق والحقوق مكملان بعضهما البعض ودون أية مشكلة أو تعارض كما أنهما يساعدان البشر في ترقية حياتهم نحو الأفضل. لكن الحقيقة أنه رغم وجود الوحدة بين الحقوق والأخلاق، هناك نقاط اختلاف بينهما حيث أثبت العلماء في كل من الحقوق والأخلاق أنهما يشتملان على قواعد مع محتوى متساوي يسعى لمنع الإضرار للآخرين (٢). كما أن هناك قاعدة في الفقه الإسلامي ما مضمونها منع الإضرار بالآخرين، فإن هناك قواعد أيضاً تمنع إلحاق الأذى بالآخرين وتنظم العلاقة بين التملك وتوزيع المصادر. إذن، في الظروف التي تؤكد فيها الأخلاق أحياناً على عدم شرعية بعض المعاهدات، فإن القانون أيضاً وفقاً لذلك، يدخل الإلتزام التعاقدية حين التنفيذ أو يمتنع عن تطبيقه. لذلك القوانين التي تشير إلى سوء الممارسة الطبية، في الواقع هي انعكاس لتأثير الاخلاقيات المهنية على القانون الجنائي. وهذا يعني أن عدم مراعاة المبدأ الأخلاقي المتمثل في "عدم إلحاق الأذى بالآخرين" قد يؤدي إلى معاقبة الأطباء المضررين وضرورة دفع الدية إلى المتضرر (٣، ٤).

ومن جانب آخر هناك نقاط اختلاف أيضاً بين الأخلاق والحقوق. فإن أساس الأخلاق هو الدين والضمير الفردي أو الاجتماعي أو العقل لكن الحقوق نابعة عن إرادة الذين يحكمون على الآخرين كطريقة حاكمية باسم الله أو الأمة وأحياناً باسمهم. حسب رأي "سلمون" إن الأخلاق امر يتعلق بالمواقف والرؤى حيث تتضمن أموراً مختلفة ك"وضع كل عمل وهدف في موضعه و"معرفة ماهو الصحيح وما هو الخطأ" (٥).

وفقاً لما قيل عن الأخلاق والحقوق، يمكن القول أن تلبية احتياجات المجتمع من حيث توفير الخدمات الصحية والعلاجية هي قضية أخلاقية وإنسانية، وفي المصادر الدينية، تعتبر مصداقاً للعبادة (٦). ومن جانب آخر، يمكن اعتبار تمتع المجتمع الإنساني بالخدمات الصحية والعلاجية بمثابة مصداق للحقوق الاجتماعية، والتي يجب أن يتمتع بها المجتمع على قدم المساواة.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Emamhadi MA. Is there a Relationship between Ethics and Law?. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2020;6(1):1-4. <https://doi.org/10.22037/jrth.v6i1.29073>

آیا بین اخلاق و حقوق ارتباطی وجود دارد؟

محمدعلی امام هادی

گروه پزشکی قانونی و سم‌شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.
 *مکاتبات خطاب به آقای محمدعلی امام هادی؛ رایانامه: emamhm@sbmu.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲۸ بهمن ۱۳۹۸
 دریافت متن نهایی: ۱۰ اسفند ۱۳۹۸
 پذیرش: ۲۰ اسفند ۱۳۹۸
 نشر الکترونیکی: ۱ فروردین ۱۳۹۹

واژگان کلیدی:

اخلاق
 اسلام
 حقوق

انسان بر اساس خلقت خود دارای ویژگی‌های فردی و اجتماعی خاصی است. زندگی آرام و بدون تنش، همراه با رشد و شکوفایی مستلزم وجود برنامه‌ریزی منظم است. در این زمینه حقوق و اخلاق می‌توانند به‌عنوان منابع تأمین این نظام ویژه از اهمیت خاصی برخوردار باشند.

اخلاق را مجموعه قواعدی می‌دانند که لازمه نیکوکاری و رسیدن به کمال است و می‌توان به وسیله آن معیار خوبی و بدی را کسب کرد. امام علی (ع) سرآمد دانش را تشخیص اخلاق خوب از بد؛ و در گام بعد عمل به اخلاق پسندیده و مبارزه با اخلاق ناپسند می‌دانند (۱). نکته مهم این است که قضاوت اخلاقی فقط به اعمالی تعلق می‌گیرد که از روی اراده صورت پذیرد. از سوی دیگر، حقوق را مجموعه قواعد تنظیم‌کننده و حاکم بر روابط اشخاص در جامعه معین تعریف کرده‌اند.

با این تعاریف و در نگاهی کلی، به نظر می‌رسد اخلاق و حقوق بدون هیچ‌گونه مشکل و تعارضی مکمل هم؛ و در ارتقای زندگی بشر راهنما و راهگشا می‌باشند. اما واقعیت آن است که با وجود اتحاد حقوق و اخلاق، تمایزاتی نیز بین این دو وجود دارد. اندیشمندان هر دو حوزه حقوق و اخلاق نشان داده‌اند حقوق و اخلاق شامل هنجارهایی با محتوای یکسان و ناظر بر منع آسیب‌رسانی به دیگران است. هنجارهایی که ضرر و آسیب به دیگران را منع می‌کند و تنظیم‌کننده رابطه تملیک و توزیع منابع خواهد بود. در فقه اسلامی نیز قاعده‌ای وجود دارد که مضمون آن این است که در اسلام ضرر و زیان رساندن به دیگران منع شده است (۲). بنابراین، در شرایطی که گاه اخلاق بر مشروعیت نداشتن تعهدی تأکید دارد، قانون نیز بر همان اساس تعهد قراردادی را به مرحله اجرا گذاشته یا از اجرای آن صرف‌نظر می‌کند. از این رو، قوانینی که به قصور پزشکی اشاره دارد بازتابی از تأثیر اخلاق حرفه‌ای در قانون کیفری است. بدین معنا که رعایت نکردن اصل اخلاقی «آسیب نرساندن به دیگران» موجب مجازات پزشک قاصر و لزوم پرداخت دیه به آسیب‌دیده می‌شود (۳، ۴).

از سویی اخلاق و حقوق تفاوت‌هایی نیز با یکدیگر دارند. منشأ اخلاق مذهب، وجدان فردی یا اجتماعی و یا عقل است ولی حقوق ناشی از اراده کسانی است که به‌عنوان طبقه حاکم به نام خدا یا ملت و گاه به نام خود بر دیگران حکومت می‌کنند. به عقیده سالمون اخلاقیات موضوعی نگرشی است که مواردی همچون «گذاشتن هر

دینی تأمین نیاز دیگران مصداق عبادت به شمار آمده است (۶). از سوی دیگر، بهره‌مندی افراد جامعه از خدمات بهداشتی و درمانی را می‌توان مصداقی از حقوق اجتماعی دانست که لازم است افراد جامعه به‌صورت یکسان از آن بهره‌مند گردند.

فعالیت و هدف در جای خود» و «دانستن اینکه چه کاری درست و چه کاری نادرست است» را شامل می‌شود (۵). با توجه به آنچه درباره اخلاق و حقوق بیان شد می‌توان گفت برطرف کردن نیاز افراد جامعه در قالب تأمین خدمات بهداشتی و درمانی موضوعی اخلاقی و انسانی است و در منابع

استناد مقاله به این صورت است:

Emamhadi MA. Is there a Relationship between Ethics and Law?. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2020;6(1):1-4. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v6i1.29073>

References

1. Ali Ibn Abi Talib. Ghurar al-Hikam wa Durar al-Kalim. Qom: Dar Alketab Aleslamiyeh. No 759. P.63; 1990.
2. Bojnoordi H. Qhavaed Alfeghhiyeh. Researcher: Bojnoordi, S.H. Qom: Alhadi; 1998. (Full Text in Persian)
3. Eshiner R, Salimi A. Hoghogh va Akhlagh. Marrefat. 2004(82). (Full Text in Persian)
4. Husseinpour K. Doctor's Responsibility in the Iranian Legal System according to the Principles of the Islamic Penal Code Adopted in 2013*. Pajooeshname Feghhe Emamieh. 2018; 97(10): 129-60. (Full Text in Persian)
5. Bolton S. Dimensions of dignity at work: Routledge; 2007.
6. Toosi M. Emali. Hassan zadeh, S. Qom: Alhadi; 2003. (Full Text in Persian)